

MEDEDELINGEN EN BEKENDMAKINGEN

FINANCIËLE STEUN VOOR WETENSCHAPPELIJK WERK

De Stichting „De Drie Lichten” nodigt gegadigden uit, vóór 1 oktober a.s. hun aanvragen in te dienen bij haar secretaris. Steun kan worden verleend aan Nederlandse artsen, ten behoeve van wetenschappelijk werk op medisch gebied. Zulk een steun betrefte bij voorkeur levensonderhoud van hen die een onderzoek zouden willen verrichten, doch daarvoor door financiële omstandigheden worden weerhouden. Daarnaast komt ook in aanmerking het verschaffen van geld voor te maken onkosten, exclusief apparatuur. Voorts kan worden overwogen, iemand in de gelegenheid te stellen hulppersoneel in dienst te nemen. De aanvragen moeten een nauwkeurige omschrijving omvatten van de doelstelling en vermeld gaan van aanbevelingen.

Leiden, augustus 1959

S. E. DE JONGH,
secretaris

INGEZONDEN

HET STANDPUNT VAN DE ENGELSE REGERING TEN AANZIEN VAN DE GEBOORTEBEPERKING

De kop van het buitenlands bericht op bl. 1501 „Afwijzend standpunt van de regering ten aanzien van de geboortebeperking” wordt allerm minst gedekt door de inhoud van dit bericht. Volgens de letterlijke tekst ervan heeft de Engelse minister van Volksgezondheid uitsluitend gezegd, dat hij *op dit moment geen uitbreiding wenst te geven* aan de diensten en verstrekkingen die reeds voor dit doel onder de National Health Service voor de Engelse bevolking ter beschikking staan.

In de zitting van het Lagerhuis van 1 augustus 1958 verzocht Mrs. LENA JEGER, Labour afgevaardigde voor Holborn en St. Pancras S., toestemming „to ask the Minister of Health: „What are the present facilities within the National Health Service for family planning advice and treatment; and why he does not propose to encourage a widening of existing facilities?”

Waarop de minister van Volksgezondheid letterlijk antwoordde: „The present facilities are for advice and treatment where pregnancy would be detrimental to health. Help is also given in some areas to voluntary associations by making premises available. I do not consider that there is a sufficient case in present circumstances for seeking to widen these facilities”.

Dit is dus wel iets heel anders dan een afwijzing van de „family planning” zoals de bovenbedoelde kop suggereert. Hoe positief integendeel het standpunt van de Engelse minister van Volksgezondheid tegenover de „family planning” is, moge blijken uit het volgende citaat van de rede, die hij op 29 november 1955 heeft gehouden ter gelegenheid van het 25-jarig jubileum van de Family Planning Association of England, waarin hij o.a. zei:

„The position that you hold today is one that would have been unthinkable to the pioneers of your movement and unthinkable only a few years ago. I should say this: I believe that you do an admirable work and indeed my presence here today shows that. However, there are many thousands of your countrymen and women who hold different views and who hold them with great sincerity and in all we do we must consider these most deeply held convictions even if we do not share them”.

De weigering van de minister op dit ogenblik aan de be-

staande faciliteiten uitbreiding te geven moeten wij in deze geest opvatten. Ik moge hier nog iets aan toevoegen over de praktijk van het werk in Engeland. Vrouwen, bij wie een ernstige medische indicatie voor geboorteregeling bestaat, kunnen tegenwoordig zowel de contraceptische hulp, als de voorbehoedmiddelen zelf voor rekening van de Nationale Health Service krijgen. In de minderheid van de gevallen gebeurt dit in Birth Control Clinics. In de meeste gevallen wordt de patiënte echter verwezen naar een bureau van de Family Planning Association, en de National Health Service betaalt dan aan de patiënte de kosten van het advies terug. Aangezien het begrip „medische indicatie” in de Engelse en Amerikaanse landen echter zeer ruim wordt genomen, sinds R. L. DICKENSON de stelling ingang heeft doen vinden, dat „economic indications are medical indications”, betekent dit in de praktijk, dat de National Health Service in Engeland op grote schaal met instemming van de regering contraceptische hulp verstrekt, ook daar waar volgens onze begrippen alleen van een „sociale” indicatie sprake is. Dat het Engelse regeringsstandpunt sinds 1958 hetzelfde is gebleven, blijkt uit het volgende:

Tegen het feit, dat aan de Family Planning Association — bij monde van de (Anglicaanse) Bisschop van Southwark — door de B.B.C. gelegenheid was gegeven om propaganda voor geboorteregeling te maken en via de radio een inzamelingsactie te voeren, is in het Lagerhuis op woensdag 1 juli 1958 door 2 rooms-katholieke parlementsleden, Mr. TEELING en Mr. PATRICK MAITLAND, fel geprotesteerd. De minister van posterijen, Mr. MARPLES, werd gevraagd een einde aan deze actie te maken, hetgeen pertinent geweigerd werd. Naar aanleiding van dit debat verscheen enige dagen later (17 juli 1959) in de *Times*, die zoals men weet in zulke gevallen als officieuze spreekbuis van de Engelse regering pleegt te fungeren, een lang artikel „Family Planning in Practice”, waarin onder verwijzing naar de boven geciteerde rede van de minister van Volksgezondheid, nog eens uitdrukkelijk werd gesteld:

„Respect for minority views justifies keeping the clinics under voluntary control, while not forbidding the health service to refer patients to them. Yet there is no reason why the health service should not be required to refer for contraceptive advice any married persons who want it, provided it allows complete freedom for medical and other conscientious objectors to dissociate themselves from this particular service”.

Literatuur: Buitenland (1959) *Ned. T. Geneesk.* 103, 1501. — *Family planning* (1956) 4, 3; (1959) 8, 6. — *Family Planning in Practice* (1959) *Times*, 17 juli.

Amsterdam, 28 juli 1959

C. VAN EMDE BOAS

Het door de inzender van de romp gescheiden kopje paste zeer wel bij inhoud en strekking van het onderhavige bericht. Een lid van het Lagerhuis vroeg immers, hoe het stond met de aanbeveling van de Royal Commission on Population om de National Health Service te belasten met de taak, aan gehuwden die zulks verlangen, „advice on contraception” te geven. Hierop antwoordde de minister met de gebruikelijke parlementaire woordkeuze, dat de regering niet van plan is, aan deze aanbeveling gehoor te geven.

Het overige door Dr. VAN EMDE BOAS ter sprake gebrachte moge belangwekkend zijn, maar aan de kenschetsing van het standpunt der regering verandert het niets. De woorden die door de minister zijn gesproken ter gelegenheid van het jubileum der Family Planning Association — ze zijn destijds ook in de rubriek Buitenland aangehaald — bevestigen slechts, dat de huidige regering, hoe sympathiek sommige

van haar leden tegenover particuliere acties voor geboortebeperving ook mogen staan, het denkbeeld van een door de staat georganiseerd stelsel afwijst. „In all we do”, zo sprak de minister, „we must consider these most deeply held convictions, even if we do not share them”.

Laren (N.H.), 11 augustus 1959 J. J. VAN LOGHEM Sr.

BERICHTEN

BUITENLAND

Wereldberichten

Ingewikkelde vraagstukken van verworven weerstand van insecten tegen insecticide middelen. — Het jongste *Bulletin* van de Wereldgezondheidsorganisatie (1959, bl. 751-1010) is gewijd aan de toepassing van insecticide middelen tegen muggen, vliegen, wantsen en kakkerlakken, in het bijzonder aan het vraagstuk van de weerstand die sommige soorten tegen bepaalde middelen ontwikkelen.

Diepgaande studie heeft men wederom gemaakt van *Anopheles sacharovi* in Griekenland, Iran, Italië, Roemenië en Turkije. De vondst in 1951 in Griekenland, dat DDT tegenover deze mug niet langer werkzaam was, betekende een „turning point in the history of vector control”. Sinds 1945 had men in bijna elk land met DDT in de strijd tegen malaria succes gehad, tot zich in 1951 in de Peloponnesus openbaarde, dat in bespotten huizen die in vorige jaren geruime tijd vrij van muggen waren gebleven, de anofelesmuggen na enkele weken, soms reeds na enkele dagen, opnieuw binnendrongen. Nieuw onderzoek leert o.a., dat deze mislukking in Griekenland berust op „the appearance in the insect of a protective behaviour pattern”: de mug blijft gevoelig voor DDT, maar weet een met DDT bespotten oppervlakte te ontvluchten, voordat het een dodelijke dosis heeft opgenomen. In Italië en Roemenië is DDT nog steeds bruikbaar.

Engeland

Eeuwfeest van een medisch studieboek. — In oktober 1858 verscheen de eerste druk van HENRY GRAYS *Anatomy*. De schrijver was demonstrator, curator van het museum en docent in de ontleedkunde aan St. George's Hospital te Londen. Drie jaar later, een jaar na de verschijning van de tweede druk, overleed hij aan pokken. De jongste (26e) Britse druk en de jongste (32e) Amerikaanse druk dragen beide het jaartal 1958. Een eerstejaars student aan de geneeskundige school van de Duke University te Durham (North Carolina) publiceert in de *Journal of medical Education* (1959, bl. 589) een lezenswaard opstel over de kritiek die GRAYS *Anatomy* ten deel viel. Intussen floreerde het boek en groeide in gewicht van 3 pond, 4 ons tot 6 pond, 4 ons.

Long- en hartziekte in februari en maart. — Ter gelegenheid van een persconferentie heeft de geneesheer-directeur van het Central Middlesex Hospital te Londen, gepleit voor de instelling van een „Royal commission” ter bestudering van de ziekten binnen de thorax in Engeland. In de afgelopen winter was de toestand erger dan hij, met een ervaring van 33 jaar, tot nog toe beleefde. Hij noemde behalve chronische bronchitis, longkanker (die de door de tuberculosebestrijding behaalde winst tenietdoet) en ischermische hartziekte. Zijn ziekenhuis met 800 bedden functioneerde in februari en maart niet meer als een algemeen ziekenhuis: „No operations were scheduled and the only admissions were those of patients with emergency chest and heart conditions”. In februari werden 286 lijdens aan deze ziekten opgenomen, waarvan 103 overleden. Voor maart waren deze cijfers 333 en 93. Het laboratorium van het ziekenhuis was in hetzelfde tijdperk overbelast met bacterio-

logisch onderzoek van sputa. In 1958 werden 600 resistente stafylokokken gekweekt, in de eerste drie maanden van 1959 300. Tezelfder gelegenheid betoogde een huisarts, dat het tijd werd de verontreiniging van de lucht aan te pakken, op dezelfde wijze als de „Victorians” honderd jaar geleden de opruiming van de afvalstoffen ter hand hadden genomen. Een deskundige van de Division of Atmospheric Pollution, Department of Scientific and Industrial Research, voegde hier aan toe, dat in de longen van de gemiddelde bewoner van Londen zich jaarlijks een theelepel vaste stof afzet (*J. Amer. med. Ass.* 11 juli 1959, bl. 1336).

Voedselvergiftiging in ziekenhuizen. — In antwoord op een vraag, gesteld in het parlement, deelde de parlementaire secretaris van de minister van gezondheid mede, dat in de loop van het jaar 1958 48 maal explosies van voedselvergiftiging in ziekenhuizen ambtelijk ter kennis waren gekomen; in 15 gevallen was het nuttigen van vlees of vleesprodukt de oorzaak, in 2 gevallen kaas; in 8 gevallen werd de bron niet gevonden. Voor de overige 23 explosies waren salmonellae verantwoordelijk; het vehiculum werd slechts eenmaal herkend (*Med. Offr.* 24 juli, bl. 35).

Verenigde Staten

Campagnes tegen fluoridatie van drinkwater. — De minister van gezondheid, opvoeding en voorzorg heeft in het juninummer van de *Public Health Reports* zijn teleurstelling erover uitgesproken, dat de toepassing van fluoridatie van drinkwater achterblijft bij de toeneming der bevolking. De tandheelkundige afdeling van de Public Health Service wijst in dit verband op de voortreffelijke psychologische strijdmiddelen waarvan de „antifluoridationists” zich bedienen. „Continuous sensational assertions of an emotional type have far more effect on public opinion than the precise correct statements of scientists”. Daarbij komt, dat „tooth decay is not a dramatic, infectious, crippling, or killing disease. Most people have learned to live with their dental problems and do not regard them as sufficiently serious to require treatment” (*Med. Offr.* 24 juli 1959, bl. 33).

Zuid-Afrika

Het opsporen van drankzuchtigen onder gemeentepersoneel. — De City Council van Johannesburg steunt een „Unit for the purpose of treating and rehabilitating workers addicted to alcohol in its departments”. Het klinkt paradoxaal, dat hoe hoger de „alcohol-addiction rate” van een departement is, des te groter is de „efficiency”. De oplossing is, dat het opsporen van de alcoholisten onder het personeel in sterke mate afhankelijk is van de belangstelling die „management” en „labour” tezamen tonen voor de „human relations aspect of the workers”. Waar de samenwerking goed is — een samenwerking die ook het peil van de werkzaamheden van het departement bepaalt — komen meer verslaafden ter kennis van de „Unit”, dan in departementen waar aan de „human relations” geen zorg wordt besteed (*S. Afr. T. Geneesk.*, 1959, bl. 607).

Zweden

Vacuüm-extractor in plaats van forceps. — Meer dan honderd jaar geleden bepleitte een Schotse arts het denkbeeld van „a suction-tractor as a substitute for forceps in tedious labors”. In 1954 verscheen de eerste mededeling uit Zweden over een verbeterde „vacuum extractor” en sedertdien werden er nog enkele rapporten gepubliceerd.

De grootste cijfers verneemt men uit Linköping (Zweden) uit een verloskundige kliniek met gemiddeld 1600 verlossingen per jaar, een sectio-caesarea-percentage van 2,1 en een forcepspercentage van 3. Na invoering van de vacuüm-extractor werd dit instrument in 4,6 pct der gevallen